

BORSSZEM JANKÓ

Előfizethetni a Deutsch-féle könyvnyomda és kiadói-részvénytársaságnál. Pest, Dorottya-utca 11. sz. a.

Előfizetési díj Egész évre 6 ft. — Félévre 3 ft. Negyedévre 1 ft 50 kr.

Szerkesztői szállás: 2 sas-utca 24. sz.

HIRESEK ARCZKÉPCSARNOKA.

Gf. Részvényi Ede.

A zsidók nemesekké, a grófok zsidókká lesznek. Ez is egyike a baloldali grófzsidóknak, kik ismeretes demokraták s a születés gyűlölt előjogát csak arra használják fel, hogy olyan dolgokat üzenek, melyekre nem születtek.

Nem akarjuk határozottan állítani, hogy gróf Csece Béla, ha egy kurta kocsmáros fia gyanánt talál születni, ma valamely vendégfogadó „étterem“-ében csinálná a honneureket: hanem hogy gróf Részvényi Ede, ha Edei Károlynak születik, sohse viszi fölebb a bolti szolgálat hétköznapi niveauján, sem pedig alább a képviselőház karzati sphaeráin: azt már határozottan merem állítani, felhíván ezennel minden Tamást, hogy bizonyítsa be az ellenkezőt.

Szó a mi szó: a mi grófunk született, ergo politizál, ergo ír. Hogy részvénytörzses is, azt nem akarom felhordani, mert nem szeretem senki szemére vetni a hasznos munkát, habár csak magának használ is vele. S a mellett hazafias egy részvényező ő méltósága.

Hazafiság a részvényiségnek! — ez az ő mercurialis jelszava. Ha a hatvan-miskolczi vasútvonal kiépítését másnak adják át, a kinek van hozzá szakértelme s van pénze, hogy maga építse: akkor gróf Részvényi Edének nem hágy nyugtot az ő hazafisága és tépi keblét — valamely ellenzéki lap hasábjain — azon kinos kérdés: vajon mi lesz a hazából, ha az ilyen vasuti concessiót nem ő nyeri, vagy is inkább, ha azon nem ő nyer, ki ismeretes hazafisága mellett, miután nem ért hozzá úgy sem maga építteti vala a vasutat, hanem a haza érdekében szakértőnek és tőkepénzesnek adván át a concessiót, magyar kézben tartotta volna meg a haszon tejfölét. De a kormánynak nincs érzeke a hazafiság iránt, ő csak Bécs felé tud concedálni, hanem a baloldal számára nincs nála — concessio.

Ilyen a mi grófunk mint író, ha a nemzetgazdaság terén áll síkra. Valóságos lyrikus e tudományban, a mennyiben ily alkalmakkal mindig csak a nagy ügyeiben leli a megéneklendő objectumot.

Annál objectivebb ő mint politikai író; oly objectív, hogy legfontosabb enuntiatióját egy deákpartí lapban bocsátá világgá. (Az igaz, hogy ez

a lap épen olyan deákpartínak, a milyen gróf Részvényi Ede pol tikusnak és nemzetgazdásznak.)

Ezen enuntiatiojában a nemes gróf — természetesen a legszerényebb homály átlátszó fátyolába burkolva — kimondja készségét az iránt, hogy szabad óráit egy bármilyen elemekből szervezendő új párt vezetésére fordítsa. Kész aláírni bármennyi részvényt, akarom mondani programot. Az egyik kedvéért megszünteti a delegatiót, a másik kedvéért 10 évre akarja megválasztatni, a harmadikat revisionalis törvénnyel kívánja megnyerni sat. sat.

Hirlapírói komoly kötelességünknek véltünk eleget tenni, midőn e nagy fontosságú eseményre, melyet úgy látszik, az érdeklettek kivül senki sem akart észrevenni, a közönség és a pártok figyelmét irányozzuk. Oly factor ez, melylyel számolni kell; mert megtörténhetnék, hogy Deák és Ghiczy mellett gr. Részvényi Ede is nyujtana be felirati javaslatot s akkor a ház e fölötti bámulában képes volna ezt elfogadni.

Hannibal ante portas.

B. J.

A miniszterelnöknel.

Ápril huszonötödikén
Történt az a csuda,
Hogy a magyar országgyűlés
Színhelye lett Buda.

Roppant számmal gyűltek oda
Jobbak mint a balok
Czifra hintón, fiakkereken
Omnibuszon s gyalog.

Mind bókoltak Andrássynak,
Ki őket fogadta,
S türelmesen úgy tánczoltak
A mint ő fuvatta.

S a mit nekik ő feltálat
Szárason vagy lében
Mindent, mindent elfogadtak
Debatt nélkül, — szépen.

Végül — igaz — felhevültek
S fegyverhez is nyultak,
Szúrtak, vágta, és a golyók
Jégesőként hulltak:

Csak az a jó, hogy a hova
Gyilkait hatoltak:
Sülttek s fűttek, — a golyók meg
Puff! — dugaszok voltak.

De azért mégis kezet nyújtanak egymásnak.

Loplezgetések.

Ha megrántja a zsinetget
— Azt mondotta Halbig —
Meglátjuk a fényes szobrot
Majd — tetőtől talpig.

Jaj nem enged, — fránya lepel!
Huzza vonja Halbig.
No de azért derék szobrász
Ő — tetőtől talpig.

Szegény szobor! számos évig
Lim-lom között volt az árva
Azután meg hat hónapig
Ocsmány faketrecrebe zárva.

S most egyszerre nagy hűhóval
Akarták őt mutogatni —
Csoda-e hogy bús arcát most,
Nem akarta megmutatni? —

A Józsefszobor.

Műkritika.

Az új József-szobor arczczal a nemzeti kávéháznak, háttal a Józseftéri patikának, jobb kézzel a „virágbokorhoz“ czimzett sörháznak, balkézszel egy józseftéri pénzváltóháznak fordul. Mindjárt e dispositióban kitűnik a művész éles combináló tehetsége. Étel, ital, pénz és orvosság: e négy sarkon fordul meg a világ, e négy elemből áll és él meg a mindenség. E négy hatalom felé van tehát a szobor négy oldala irányozva. S csakugyan lehetett volna-e épen József nádort, népünk atyját, jobban elhelyezni, mint így?

Ily szempontból nézve, a szobor valóságos remekmű. Már maga az öltöny is, mely bő reddőben a testrészek tükröződését teljesen lehetetleníti, ez által a *tiszta* szobrászati főfeladatát fejt meg, mely a test megtestetlenségének eszménynyé finomítására tartozik törekedni.

És a test e láthatatlanságában mégis mennyi látszik és van kifejezve.

Az arcot tekintetbe sem vesszük, miután ez a legkevesebbet jelentő testrészt. De mily ábrázat maga ez a beburkolt test! A jobbik térd kidudorodásában mennyi államférfiui belátás tükröződik, s mennyi atyai jószág a balkéz kisujjában s különösen annak finomul kikerekített körme tövében! A czélszerű iránti érzéket jobban nem fejezte még ki senki, mint a művész e szobornál a lábfej és sark közti viszony csodálatos arányossága által, s mióta szobrászati létezik, soha több fönséggel vegyes egyszerűség könyöksucsában nem fejeztetett ki, mint a kérdéses műremeknél a jobbik könyökben. És aztán mennyi előrevigyázatosság a csizma vastag talpában; mennyi takarékoság a harisnyában, melyre a csizmán belül bizvást következtethetni; mennyi megkülönböztetési tehetség abban, hogy nem a bal láb van a jobb elé tolva, hanem a jobbik a bal elé! Valóban, a legfőbb dicséretet megérdemli azon mesteri kéz, mely ily félreismerhetlenül és világosan ki tudta fejezni a jellem minden vonását a testnek erre alkalmas minden ízében!

Mindazonáltal a jeles szobor hibáktól korán sem ment egészen. E hiányok közt első helyen áll a hasonlatosság. Nagy stylú szobornak sohasem szabad az eredetihez hasonlítani, különben arczképpé sülyed alá. A hasonlatosságot a fotografia is elé tudja idézni, sőt még jobban; az egyik műágnak pedig nem szabad köréből kilépni s a másikéba átcsapongani. Minél több emberhez hasonlít és minél kevésbé hasonlít *egy bizonyos* egyénhez a szobor, annál hitebb képmás — magasabb aesthetikus szempontból ítélve. E részben Halbig is nagyot hibázott. Ő rabszolgájává alacsonyította magát az esetlegesnek, mert hisz az mindenesetre csak esetleges dolog, hogy a nádornak ilyen és nem más arca volt valaha. Csak gondoljuk meg kissé, hogy hiszen így, ha a nádor véletlenül másforma talált volna lenni, ezen szobor most tökéletesen rossz volna. A szépzésműnek pedig az élettől függeni nem szabad.

További nagy hiba az, hogy a kezek és lábak kilátzanak az öltöny alól. Ez valóságos pleonasmus és pedig fájdalom olyan, minőt mainap a legtöbb művész rendesen el szokott követni. Vagy tán nem pleonasmus, ha directe és roppant terjedelmességgel igyekezőnk azt *kifejezni* és *megmutatni*, minek létezését ugys mindenki tudja? Az magától értetik, hogy a boldogult nádornak kezei és lábái voltak, minek hát azokat még szándékosan ki is tenni, a helyt hogy a köpenybe burkolnák? Ugyanez áll a fejről is, mely tökéletesen szabadon áll a vállakon. Hisz ugys tudjuk, hogy József nádornak feje volt, még pedig jó feje!

E pleonasticus tendentia alól még az öltözéket sem lehet egészen kivenni, mert a legmagasabb szépzésmű szempontból s a logika szerint ennek kifejezése is fölösleges, miután különben sem ismeretlen tény az, hogy a bold. nádor életében ruhát is viselt, a mi őt a régi kor hőseitől némileg megkülönbözteti.

Azonban e körülmények csak a legmagasabb szempontból nevezhetők hibáknak s így jogosan mellőzhetjük őket. Különösen miután a technikai kivitel is igen tökéletes. A köpeny simasága például a legfinomabb posztóval vetélkedik; a haj oly vékony, hogy minden reggel meg lehetne fésülni; a napbarított arc színe igen jól el van találva s a csizma talpa tartósságra nézve a legjobb valódi csizmáét is fölülmulja.

Mindössze tehát igazán nem csalódunk, ha az új Józsefszobrot igazi mesterműnek és Pest város egyik fődíszének proclamáljuk s azt a *komoly* kritika nevében is e sorokkal őszintén üdvözljük.

Varians.

„Komor megorva férflu Frére-Orbán
Bár csak mázsás uborka nőne az orrán.“

A Nagybácsi unokaöcsese,

Német színház.

60 pesti polgár gyűlése.

A HARMINCZADIK. Disztelt bolgárdársak!

A TIZENÖTÖDIK. Aba Herr von Kraxemayer, ma sagt ja pogár, nit bogár.

A HARMINCZADIK. Eh scho wissen! Tizdelt pogárdársak! Wöhlen mer an Bräsitenten?

MIND A HATVAN. E'en der Herr von Bretzelberger!

BRETZELBERGER. Tisztelt tyilekezet! Aztat a komité, a ki titulirozott magának, hogy csinálta matyar színház, a Herr von Prode tebbet tudta róla. En pádor vagyok aztat mondta, hogy aztat a komité, ha megcsinálta matyar színház Pesten, akkor a német színház megpugta; mert hogy oberettet a matyar színház is, a ki vóta Fudán, hanem a ki láttunk a német színházban, a Fräulein Stix, meg a fesche Pepi meg a tebbit, aztat akkor tebbet nem láttam, a schene Helenát is akkor tebbet nem láttam, legalább is nem láttam belőle annyit, mennyit mutatta a Frl. Stix; meg a Hirschkuh is nem lát am tebbet, meg az Eselshaut sem nem láttam tebbet, és semmit sem nem láttam, mert a matyar nem mutatta a schene Helent, hanem csak a ruháját; akkor azutánd nincsen tebbet jux, nincsen tebbet skandal és nincsen tebbet semmit sem. Azért tyittink esse, hogy danácskoztunk, a kirül Herr von Prode tebbet tudta.

BRODE. Tisztelt uraim! Vannak perzen —

A HUSZONÖTÖDIK. Pretzen, Herr von Prode, nit Berzen.

ELNÖK (rendreutasítva). Er meint Perzente, Sie, verstengens ten nit teics?

BRODE . . . perzenetek az emberi életben, melyekben az emberi szív érzelmei lelkesülten áradnak ki medrükből, mondd: szájukon. Ilyen perzenet —

ELNÖK (a fejét csóválja). Ná, antsats Prozent, oder Berzent, börczenet z' sag'n! so e'n gscheider Kopf!

BRODE. Ilyen perzenet a jelen perzenet is . . .

ELNÖK (magában). Mit tein tummen börczenet!

BRODE . . . melyben a hű teuton vér nem tagadja meg magát. Uraim! a magyar barbárok ki akarják a nyugati kulturát képviselő német muzsát, mely oly sokáig lobogtatta Gundy aegise a'att a kék világítású fáklyáját, Pest ősi német városából üzni. És önök ezen galád barbarismus kegyetlen törekvései ellen sorakozva, megjelentek itt, hogy megvédjék kulturájok templomát s az e templomban Gundi által annyi dus eredménynyel élesztett és táplált szent tüzet. Uraim! Már egyszer megpróbáltuk üldözött múzsánk számára menhelyet biztosítani a tervezett *Orpheumban*; akkor nem sikerült; most itt az alkalom, hogy újra felvegyük a régi tervet. Nem szólnék az ügyszóhoz, ha egy igen komoly oldala nem lenne. Nézzenek szét uraim e város utcáin. Nem-e egy háznál többnek birtokosa az a Wahmann Mór? Nézzenek szét a piacon: van-e valakinek nálánál több hitele? — Nézzenek szét a keresettebb körökben: vagyok-e p. o. csak én oly keresett azokban, mint ő? — Nézzenek szét akárhol, mindenütt megleglik, s önök mindenütt azt hiszik, hogy utjukban van, pedig tévednek,

mert az én utamban van. Mikor megválasztották képviselőnek a Lipótvárosban, azt gondoltam, a Dunába kell ugranom. Megfeszítettem mindent, lettem jó hazafi, jobboldali, fölvilágosodott és borura derüre szónokoltam, hogy Falk legyen a képviselő. Hát használt? — Az lett a vége, hogy Falk lelépett. Futottam a baloldalhoz. Proklamáltuk Hornt; esküdöztem, hogy még jobb hazafi, még fölvilágosodottabb vagyok kész l-nni, csak Wahrmannt buktassuk meg. Az eredményt tudják önök. És most ez nem elég! E Wahrmann most a *magyar színügy élére áll*, ez a városból ki, az országba szét fogja terjeszteni népszerűségét! Ich schwöre uraim, ha ezt nem tudom megakadályozni, akkor nincs más hátra, hogy mint bevallott kontár beálljak az új német színházhoz intrikusnak. Meine Herren! A nyugati kultura megszomorodott muzsája lekonyítja füstölő fáklyáját, és kék szemeiből az üldöztetés vére csorog! Teutonia szeme önökre néz uraim! a „Neue freie Presse“ levelezője önökre fülel! A germán civilizáció esdő tekintettel, szorongatott kebellet olvasgatja hiveit, s számol önökre, tisztelt uraim!

(Határtalan lelkesedés és éjen. Elnök felvilágosítást kér a börczenetek iránt s eloszlatja az ülést. A lelkes alapítók pedig fölkerekednek s a következő pesti fidele hymnus hangoztatásával szétoszolnak:)

„Nix als singen und tanzen und alleweil fídl,
Nix als tanzen und singen und alleweil fídl.“

Madarász József indítványai.

(Eddig ugyan zsebében hordja, hanem egygyel — a kommassionalissal kirukkolván — következik hát a többi is:)

2) Minden adóssági per, melyet a sanyarú 12 év alatt eldöntöttek, vétessék fel újra, hitelező adja vissza az adósnak a pénzt, adós vonakodjék azt megfizetni, kezdjenek pert újból, miután az akkori bíróságokat nem koronás király nevezte ki. Mindenekelőtt azon adóssági perek, melyeket indítványozó Madarász József elvesztett — keritessenek elé s restituáltassék Madarász József előbbi *pénzes* állapotjába.

3) Mindazon házak, melyek a sanyarú 12 évben törvénytelen hatóságok miatt felépülni vakmerősködtek, ahelyett hogy hazafi buba merülve viskókká sülyedtek volna — rontassanak le a föld színéig és tulajdonosaik köteleztessenek azokat alkotmányos malterral és a honszerelem tégláival újból felépíteni.

4) Mindazon nadrágok és kabátok, lajbik és felöltők, valamint egyéb ruhanemek, melyek koronázatlan király uralma alatt varrattak — amennyiben még jelenleg is folytatnák törvénytelen életüket — kerestessenek ki. Kikerestetvén pedig a jövő minden nadrág- és kabátnemzedéknek elrettentő példájára, hasittassanak darabokra ha foszlós kelméjük másként ez operációt fölöslegessé nem teszi.

5) Végül mindazon kölykök és gyermeköcök, cse-csemők, kisdédek (már most: nagydadok), kik a sanyarú 12 év alatt törvénytelen bábák segédlete mellett e világba bekukkantani merészelték, restituáltassanak in integrum és születtesse meg újra törvényes bába ellenjegyzése mellett.

Rébusz.

Öreg zsidó, kit az emeletből leeresztenek.

Mi az?

Megfejtés: „Leszállított áron.” Az öreg zsidót t. i. Aronnak hívják.

A mi cselédeink.

— Te boldogtalan, hogy tudtad eladni a hajadat?
— Hajsze, *sinyót veszek rajta!*

A József-szobor leleplezési ünnepén.

— Emma, jól fogózkodjál belém. Lajoska vigyázz, mindjárt itt lesz a királyné.

— Itt van már! Éljen a királyné! . . .

A hol az ellentétek kibékülnek.

Nemzeti politika.

Mi teszi nagygyá a hazát?

A boulevard!

Ime nézzétek Párist! A szabadság hőse, Haussmann, keresztlül-kasul tör Párison.

Szabad teret, szabad utcákat nyit, hogy elférjen benne a szabadság.

Csak a hol tág utcák vannak, ott van szabadság!

London síkatorainak ködös homályában elvész a szabadság. Ott csak rabszolgák mozognak, kik arcuk verejtékében futnak a pénz után.

Párisban a boulevard Montmartre, a boulevard des Italiens és a boulevard des Capucines szellős kávéház sátrai alatt szörpölik a rumos kávé és az abszinth színjátékában jelképzett szabadság üdítő malasztját.

Csak tág tereken lakik a szabadság.

Mily nagyok a Najgebäu és a Károlykaszárnya udvarai!

Mennyi szabadság fér el azokban!

A szabadság hősei szentelték föl e tereket! . . . !

Ha megállunk a Concordiatér közepén, mögöttünk látjuk a Tuileriák palotáját, a szabadság e templomát!

Jobbról a független francia kormány miniszteri palotáit.

Balról a Bourbonpalota jelentős termeiben szabadon elnöklő Rouhert!

Előttünk a barrière de l'étoile ivei magaslanak, melyek Napoleont örökítik, a szabadság földi Istenét!

Azon tömeg, mely a csillagkorlát felől lehömpölyg, elhaladva Mabile előtt, hol a féktelen szabadság virágai illatoznak: azon tömeg nem Páris, nem is a département, hanem maga Franciaország, a szabad francia nemzet! !

Ezt Haussmann nevelte szabaddá.

A francia nép, hogy francia calembourggal éljek: a *Haussmannskoston* hizott szabaddá.

Hazám fővárosában is találtam egy pontot, melyet egykor a világ fog meghámulni, mint azon boulevardot, melyen a szabadság fog hömpölyögni a lánczvidéktől a ringlspielig.

Clark és Paprikajancsi a szabadság boulevardja által összekapcsolva!

Nagyszerű! . . . !

Zrinyi-utcza, ó-utcza, aradi-utcza, árok-utcza!

S a Lipótttemplom!

Ezeknek össze kell omlani!

Az az, a Lipótttemplomnak nem — ez már megtette a magáét.

De a Zrinyi-utczának!

Az ó-utczának!

Az aradi-utczának!

Az árok-utczának!

A Zrinyi utcza, mint hős névöse, bátran nekirohan a boulevardnak!

Utána a többi!

Az ó-utcza!

Az aradi-utcza!

Az árok-utcza!

Uczú utcza, vedd el magad!

És megterem a boulevard!

És megterem a szabadság!

Itt fog forogni a világ! Ide építenek kávéházakat Privorszky és Kammer, szállodát Frohner és Mihálik, itt nyit masamódtermeket Kohlbacher, itt nyit könyvkereskedést Aigner, itt épít palotákat Wahrmann és Bernát Gazsi, itt lesz az ország középpontja, itt lesz a boulevard, itt lesz a szabadság!

Ez lássátok, ez a nemzeti politika!!

A dal nem lesz többé: „*Kárpátoktól Adriáig!*“

Hanem:

„*A lánczvidéktől a ringlspielig!*“

Jámbor Desiderius.

Törött bors.

I.

Akademia.

Ékesség.

Annyi *kereszt* fénylett. . . . igazit nem láttam egyetlen, Mert csak *arany* volt ám ott, de *fa* senki nyakán; Régi *kinzósfa*, de most *aranyék* — kijelölni kolompost. . . Halni ma nem divatos rajta, de fénye kapós.

Gyöngyök.

Nemcsak a karzatnak csillogtak gyöngyei ott fenn, Egy *igaz* is *ragyogott* lent az — *Arany* szemiben.

Emlék.

Hogy te *nyomot* hagytál, *Erdélyi*, soká maradandót, Mondja *tudós társad*, — hajh de kevés *nyomozód!*

Biblica.

Tömjén, mirha, szurok — szent illat s drága pomádék Régi *füstöl* veletek már, s *ken* az emberiség!

A tudomány.

A tudománynak *örök fönségét* hirdeti Eötvös, *Ő fönsége* azért még sem uralkodik ám.

II.

Journalistica.

„*Hon*“.

A „*Hon*“-nak „*hon*“-a szent, és szentje *Terézia* szintén, Más neki fönt és lent — senki se, semmi se szent.

„*Magyar Állam*“.

A „*Magyar Állam*“ s a „*Magyar Ujság*“ egyre kötődnek: Egymás *bőrre* ront — püspöki bot s a dorong.

Írányi.

Azt hiszi: egymaga csak, ki a földmozgásnak irányt ad, S így csupa fényűzés másnemű *Gondviselés*.

Thinbál.

A ki a forró kását főzi.

APRÓ HIREK.

= **A trónbeszéddel** az ellenzéki lapok azért nincsenek megelegetve, mert úgy érzik, hogy meg vannak vele elégedve.

⊙ **A Józsefszobor** leleplezéséről Csernátóni írja, hogy az nem oly hallatlan eset, miszerint egy leleplezés pár perc alatt nem akar sikerülni. Ismer ő olyant, a kit két év alatt sem sikerült leleplezni, pedig lehetett volna.

+ **Están bátyánk** patriarchalis gondolkozásmódját jellemzi következő aperçuje. „Hallod-e Están“ mondá neki Sanyi barátja, midőn a Wurmhof mellett elsétáltak, — „ha ez a nagy ház a mienk volna!“ — „Eh mit,“ mondá a derék veterán „mit sopánkodjam ez után? Ha ajándékba kapnám is, nem volna ez nekem más, mint *borraivaló!*“

⊖ **Borjú** hazánkfia külföldi utjáról hazatérve, miután távolléte alatt kissé megnőtt, írói nevét *Tinódi*-ra szándékszik átválttatni.

× **A balközép** elhatározván, hogy esentúl is *régi programja alapján* fog működni, Csernátóni is elhatározza, hogy ő meg ezentúl *régi jó hirnevére* hivatkodik.

A lom kirí.

(„L' homme qui rit.“)

Regényes örölmény 50 kötetben kezdet nélkül s végtelenül; írta Hugo Victor, de írhatta volna Hugo Károly is.

(Megjelenik május 15-én déli 1¹/₂ órakor francia nyelven Párisban, dánul Koppenhágában, svédül Stokholmban, islandi nyelven Islandban, japánul Jokohamában, induson Calcuttában és Bombayban — ez utóbbi helyen 10 percczel előbb, amért a bombayi kiadó 1000 font sterlinggel többet fizetett — magyar és jász-kún nyelven Ráthnál, németül Budán, zsidóul O-Budán, tatárul Vámbérinél s finnül Budenzben.)

I. Kötet.

A kaczagó ember.

Sötét az éj. Sötét mint egy halott benlakójától szétrugott koporsó az utolsó itélet előtti éjfélnben. Nyargalva söpri át a vihar a fővényes partot, melyet a tenger sós csókokkal elborít.

A parton egy kutya fut végig.

Egy kutya!

A természet száműzöttje. A nagy száműzött. Egy kutya!

Mit hord hátul? ki tudná?

Farkát.

Csóválja!

Ó csóváló fark!

A szolgaság czimere.

Egyszerre megállt s turkálni kezd. Szaglása megérezett egy nyögő gyermeket, ki 50 ölnyire a 6 lábnyi hó alatt nyivákol. A kutya túrni kezd.

Túr.

Túr.

És túr.

Meddig túr?

Mért túr?

Kit túr?

Hol túr?

A túró kutya!

A keserű túró!

Végre kitérja, amit kitérni akart. Egy megfagyott gyermek nyög ott holtan anyja hulláján. Emlője szájába fagyott. Tejet akart — meleg tejet s kapott jeget — hideg jeget, jéghideg jeget, fagyalt crémet.

Róm créme!

A szél — mint egy köszvényes aggastyán, kinek minden tagján fájdalom nyilalik át, nyögőn nyög a parton. A nyögő szélbe vegyül a kutya nyöszörgése. A nyögő szél és nyöszörgő kutya nyögésébe a holt gyermek nyögése vegyül.

A vegyült nyögés egybevegyül.

S a háborgó elem — a mélységes tenger zajlik. Egy osztriga a habok hátán elkaczagja magát, egy hal görcsös kaczagásban terpeszti szét kopolyuit, egy béka gúnyosan röhög! A természet nevet!

(Vége az I. kötetnek.)

II. Kötet.

A nevető ember.

Egy akasztott kandur!

Láttatok-e már akasztott kandúrt?

A tenger partján — hol a végtelenség zuhog a habzó űrben, hol csapkodva hullámoz a tajték — a tenger partján, hol a zúduló szenvedély gáttörő abszolutizmussal buzg csillagkeresőleg a mérhetlen fenéken és fellegakasztott mennyen — ott lóbázta a zivatar az akasztott kandur roncolt tagjait.

A hold rémesen átvillog a felhőköpenyen.

Egy hab a partra csap.

Két hab csap a partra.

Három hab!

A kandurhulla rémszürke pillái kinos kacajjal rakódtak a kékes foltú szemhéjra. Jobbik első lábának második körme — mintha megörökíteni akarta volna a kint — befele fordúlva négyzögletes kört képezett három irányban. Ötödik oldalbordáján véres seb tátongott és megfogyott húsa vékonyan csüggött alá pirosan feketés-barna-hamvas rétegekben. Füleiből kifreccsenőben volt az agyvelő. Egy világ vonaglott el kénkőves mosolykinban megüvegesedett szempilláján. Gúnyhahota tömörült meg jobbik ajkszegletének gödrében.

Miau!

A kaczagó szél lóbázta... belecsimpajkodott... megkapta... mint vőlegény a menyasszonyt! Az oroszlán anyját, a kandúrt.

Belekapott üstökébe... üstökéből a tagokba — kezébe — mintha hóhérját nyakon akarta volna csapni. Aztán forgatni kezdte, jobbra át... balra át... balra... jobbra...

Tour de main!...

Chassée croisée!...

Ez a halottak tánca!...